

Veselin Vukotić

Robin Hud

Opet fenomen da su ljudi iz Crne Gore eksperti za posao kojim se nikada nisu bavili! I to je uvijek slučaj kada se na tržištu „vrednuje“ ono što se priča, a ne ono što se radi. „Do what I do, not what I say!“, ističe poznati antropolog Claude Levi-Strauss!

Zašto je sadašnji nivo demokratije u Crnoj Gori pogodan za ljude čija je životna misija da dijele uvrede?

...

Zahvaljujući kreativnoj TV emisiji Darka Ivanovića na televiziji IN, Robin Hud je poznat našoj široj javnosti! Istina, nekima je poznat iz filmova i literature. Ko je zapravo bio Robin Hud? Osoba koja je uzimala od bogatih i davala siromašnima. Bavio se svojevrsnom redistribucijom onoga što je stvoreno u ekonomiji! „Borac za pravdu“, kažu protekcionisti; „prekršilac zakona“, kažu liberali!

Zar i država nije institucija koja se takođe bavi pravdom: uzima od jednih i daje drugima?!

Šta pokazuju politički izbori? Pokazuju da veliki broj ljudi želi da preuzme odgovornost za vođenje države i rješavanje važnih i teških kolektivnih, odnosno javnih pitanja. Zar to nije posao svih poslanika i na republičkom i na lokalnom nivou, svih ministara u lokalnoj i republičkoj vladi! Ako je neko dao pristanak da bude na izbornoj listi, bilo koje političke partije, onda je i prihvatio obavezu i odgovornost da se bavi teškim i javnim problemima.

Koliko ljudi je pokazalo hrabrost i kuraž da se bave teškim javnim poslovima?

Na Republičke izbore se javilo 16 političkih partija i na njihovim listama je oko 900 ljudi.

Na lokalnom nivou imamo 23 Parlamenta (21+2 gradske opštine) koje u punom sazivu ukupno imaju oko 730 odbornika... Ako na lokalnim izborima učestvuje u prosjeku ne 16 već 10 političkih partija i one konkurišu za tih 730 mjesta, to znači da je tokom izbora na listama oko 7300 kandidata za odbornike (730·10). Znači, ukupno oko 8000 ljudi izražava želju da se bavi politikom!

Kako tumačiti ovaj podatak od 8000 potencijalnih poslanika i odbornika?

Većina će reći da je to demokratizacija društva, demokratizacija političkog tržišta, velika sklonost ljudi iz Crne Gore ka pravdi i jednakosti.

Da li se podatak može tumačiti i na drugačiji način?

Ako su svi sa izbornih lista spremni da preuzmu odgovornost za javne poslove ispoljavajući na taj način svoju hrabrost, ali i znanje za oblast javnih poslova, zašto nemaju takav odnos prema biznisu? Zašto takav pokret kao prema politici ne postoji i prema sopstvenom biznisu? Zamislite da je nekom „mobilizacijom“ Vlade 8000 ljudi spremno da osnuje 8000 privatnih firmi? Koliko bi tih 8000 firmi zaposlilo ljudi? Koliko bi se povećao GDP?

Zašto bavljenje privatnim biznisom nije toliko obhrvalo ljude u Crnoj Gori kao što je to bavljenje politikom? Zašto se sva ta sposobnost kojom se kandidati hvale ne dokaže i na svoj račun – u svom biznisu? Tim prije što mnogi od njih drže lekcije o tome kako se treba voditi privatni biznis i osvajati tržište, kako organizovati kompaniju. Istina, to većina nikada nije pokazala na svom biznisu, a mnogi ni na svom radnom mjestu.

Zašto je interes da se uđe u politiku (čitaj: preraspodjelu novca stvorenog u biznisu i poljoprivrednoj sferi) mnogo jači od interesa prema privatnom biznisu (čitaj: stvaranju novca)?

Da li je moguće da je taj Robin-Hudovski osjećaj za pravdom u Crnoj Gori toliko jak? Ili je možda u pitanju objašnjenje public-choice teorije: „Političari slijede svoje privatne interese kao i ljudi u biznisu. Političko tržište je manje-više slično ekonomskom tržištu. A svako tržište funkcioniše na bazi privatnog interesa!“

Vjerovatno se mnogi neće složiti sa ovim prilazom. Reći će, pa valjda nam je važnija demokratija od biznisa. Podsjetio bih na riječi jednog od najvećih mislilaca iz Arapskog svijeta, Ibn Kalduna, koji je rekao: „Način razmišljanja čovjeka i način shvatanja svijeta u kome živi zavise od toga kako obezbjeđuje novac za svoj život i život svoje porodice!“. Da li isto razmišlja čovjek koji obezbjeđuje novac na nesigurnom tržištu, u sopstvenom biznisu, uz ličnu odgovornost za rezultate koje postiže, kao i osoba koja ima „zagarantovan prihod“ dobijen na bazi „pravedne“ preraspodjele? Tamo gdje demokratija nije oslonjena na poštovanje logike ekonomskih sloboda, na uvažavanje preduzetništva i inovacija, na uvažavanje postignutih rezultata, pojedinaca i kompanija, odnosno tamo gdje se demokratija uvodi odozgo, konstruktivistički, od onih koji najbolje znaju da rade posao kojim se nikada nisu bavili, teško da može istinski biti postignuta. Demokratija nije prepucavanje, nastavak naših ratova iz prošlosti! Demokratija je način shvatanja svijeta od strane svakog pojedinca, način razmišljanja o svijetu u kome se živi, logika ponašanja na principima tolerantnosti, istinoljubivosti, poštovanja drugoga – njegovih prava, svojine i mišljenja. Da li je demokratija, odnosno način razmišljanja podoban za demokratiju moguć u sistemu u kojem dominira preraspodjela i volja za moći? Zaista, da li je Robin Hud demokrata?

Neko će reći: „Ne, to nije put ka izgradnji demokratije! Nosioi demokratije su političke partije! Što ih je više to smo više demokratsko društvo. Demokratija nema veze sa biznisom i tržištem!“... Možda...

Ipak bih podsjetio na događaj opisan u jednoj knjizi o diktatorima. Zapravo Staljin je imao problem sa slobodnim Boljšoj teatrom, pozorištem i kulturnom institucijom osnovanom 1776. godine u Moskvi! Vođa je dobio savjet: „Ne ruši Boljšoj teatar direktno! Ne hapsi! Osnuj pozorišta po svim selima i gradovima Rusije. Tako ćeš obesmisлити ideju pozorišta!...“ I tako i bi...

Da li možda veliki broj političkih partija i njihovih kandidata upravo ne vodi obesmišljanju ideje političkih partija kao nosilaca izgradnje demokratije?

Da li je možda došlo vrijeme da se ozbiljno razmišlja o promijeni političkog sistema u Crnoj Gori i zadre u vlast i moć ovako organizovanih političkih partija?